

4. Noored ja nende keskkond

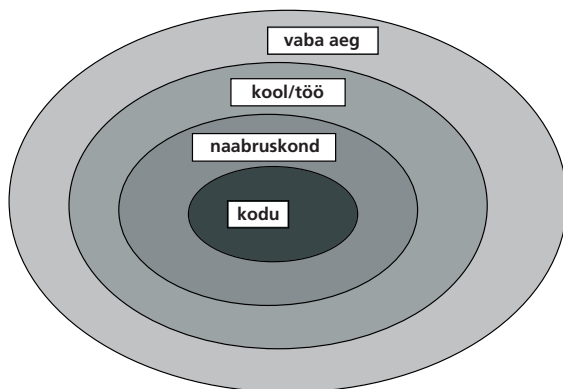

T-Kit käsiraamat
Sotsiaalne
kaasatus

4.1 Noored oma kodukohtades (kogukondades)

Noored ei ela üksikul saarel. Nad on osa sotsiaalsest struktuurist, mis koosneb erinevatest inimestest (vanemad, õpetajad, koolitajad, tööandjad, jne) ning neil kõigil on noorte suhtes teatud ootused ja nende noortega erinevad suhted. Ehkki noorsootõtajate prioriteediks on töö noortega, on võimatu ignoreerida mõju, mida ümbruskonna inimesed noortele avaldavad.

Han Paulides (1997) jagab noorte maailma neljaks osaks:

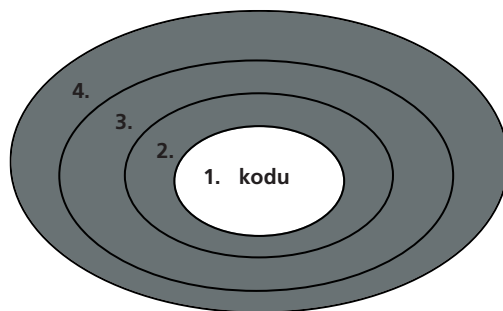

4

Kõigis neljas osas puutuvad noored kokku teiste inimestega: sõpradega, vanematega, kolleegidega, kaasõpilastega, naabritega, poemüüjatega, politseinikega, õpetajatega, treeneritega, jne. Kõikidel nendel inimestel on kontakt noortega ja nad mõjutavad nende käitumist. Seega on noorsootõtajate jaoks äärmiselt tähtis võita nende inimeste poolehoid oma projektide arendamiseks. Kuid need inimesed on ka väärtuslikud informatsiooniallikad, mille abil te saate noorte ja nende maailmaga paremini tutvuda. Võiksimegi hetkeks peatuda ja mõtiskleda, kuidas oleks kõige parem need inimesed niiöelda enda poole võita.

Noorsootõtajatel ei ole lihtne sobitada end noori ümbritsevate suhete võrgustikku. Nad peaksid olema noortega väga ausad ja selgelt välja ütleva, millist rolli nad saavad noore elus mängida ja millist mitte. Noori ümbritsevate inimestega suheldes ja koostööd tehes tuleb samuti olla oma kavatsuste suhtes läbipaistev. See aitab tohutult kaasa usaldusel põhinevate suhete loomisele nii noortega kui ka neid ümbritseva keskkonnaga (vaata peatükki 6.3: Usalduse loomine). Sellele vastastikkusele usaldusele tuleb üles ehitada kogu ülejäänud töö.

Nelja erinevat keskkonda, mis Paulides'e järgi noori ümbritsevad, võib analüüsida mitmel moel.

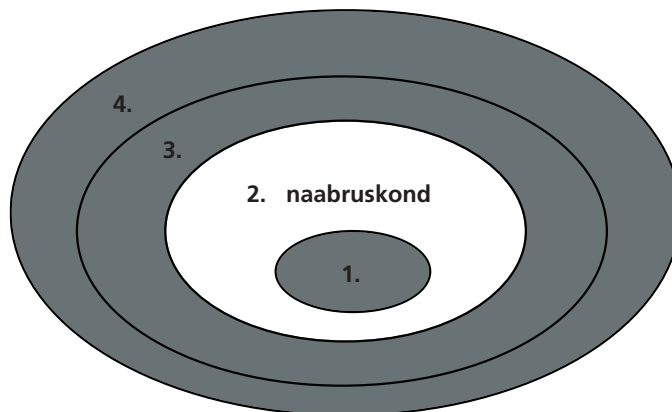
Esimese ringi moodustavad noori vahetult ümbritsevad inimesed – nende perekond, kellega teil tuleks olla heades suhetes, sest noorte osavõtt teie ettevõtmistest võib sõltuda sellest, kas perekond kiidab teie töö heaks või mitte. Vanemateni jõudmiseks on aga erinevaid viise, näiteks avatud uste päevade korraldamine, koduvisiidid või nn kõnetunnid. Arvestage ka sellega, et mõnikord tuleb olla väga kannatlik ja sihikindel, sest teie suhtlemist vanematega võivad takistada erinevad

asjaolud, näiteks ajapuudus, keelebarjäär, keeruline kodune olukord või umbusk (käske ja keelde jagavate) ametiasutuste vastu. Üks viis nende takistuste vältimiseks oleks vanematega kohtumine nõu neutraalses keskkonnas, näiteks kohalikus kultuurikeskuses. Olge avatud ja tagage, et teiega on lihtne ühendust leida - vanematele on tähtis teid tunda ning teada, mida te teete usaldusel rajaneva suhte loomiseks.

Näide heast kogemusest

Ühes noortekeskuses algatati noortega arutelu nende vanematest ja koos jõuti järeldusele, et enamus vanemaid ütles alati, et nad tahavad, et nende lapsed oleksid õnnelikud, mis tähendab peamiselt seda, et lastel kästakse õnnelikud olla. Mõned noored ütlesid, et nende vanemad ei saa aru, et suitsetamine, liibuvate teksade kandmine, terve öö kodust äraolemine ja kooli pooleli jätnud poisiga käimine võib neid ka väga õnnelikuks teha. Sellele järgnes tuline diskussioon, sest teised noored ei suutnud jällegi mõista, kuidas saab kellelegi meeldida suitsetamine või imelike riiete kandmine. Lõpuks siiski nõustuti, et kõik sõltub igaühe enda valikutest. Noored otsustasid sellest kõigest noorsootöötaja abiga näidendi kokku panna ja seda oma vanematele ja teistele kohalikele elanikele esitada. Mõnedel noortel õnnestus selle näidendi abil oma vanematega uuesti dialoogi alustada viisil, mis erines eelnevatest mittekonstruktiivsetest vaidlustest ja jõuda lõpuks mingisugusegi vastastikuse arusaamiseni.

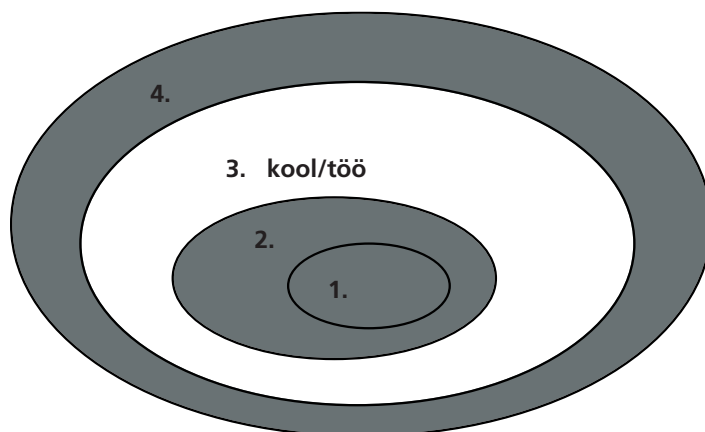
Eduka noorsootöö jaoks on tähtis ka noorte naabruskonnast pärit inimestega suhtlemine. Kui suhted on head, on naabruskond vajaduse korral varmam teid ka abistama, nii et teie ettevõtmiste jaoks on nende toetus otsustava tähtsusega. Kohaliku raadio, televisiooni ja ajalehtede teavitamine on ka teie jaoks üks viis soodsate suhete arendamiseks. Mida enam inimesed (ja mitte ainult noored) teie ettevõtmistest teavad ja nendes kaasa löövad, seda parem on lõpptulemus.

Näide heast kogemusest

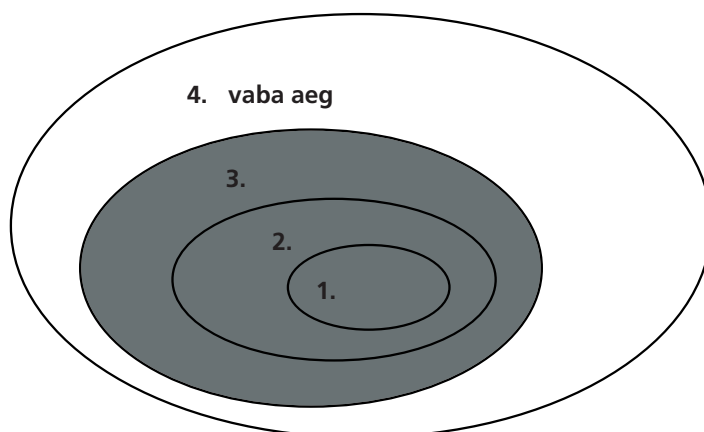
1999. aastal korraldati ühes Tšehhi Vabariigi väikeses külas suvelaager. Kuna see tähendas üsna suure hulga välismaa noorte vastuvõtmist, siis oli vaja kaasata suvelaagri korraldamisse ka kohalikke inimesi. Noored kutsuti laagrisse, küla õpetajatel paluti tõlkida, kohalikul kokatädid tegid süüa ja laager algas tutvustava ekskursiooniga, mille viis läbi külavanem ning mida saatsid kohaliku ajalehe ajakirjanikud. Viimasel nädalal korraldati jalgpallivõistlus kohaliku võistkonna ja laagri noorte vahel. Kõik külaelanikud teadsid külaliste kohalolekust ja võtsid ettevõtmisest ühel või teisel moel osa. Seetõttu ei vaadatud välismaiseid noori kui sissetungijaid, vaid kui teretulnud külalisi.

Teie sihtgrupi vahetus läheduses on veel üks oluline inimeste grupp – nende eakaaslased –noorte sõbrad ja tuttavad. Eakaaslased on olulised seepärast, et nende arvamus teie töö kohta võib saada määravaks selles, mida noor teie ettevõtmisest arvab. Teie võimalused noori oma projektidega liita paranevad märkimisväärselt, kui teil õnnestub neile selgitada, et teie ettevõtmised on huvitavad ja aitavad neil samal ajal ka midagi põnevat juurde õppida. Teie ettevõtmiste reklaamimisel võib kohalik meedia jällegi olulist rolli mängida, nii et kasutage seda.

Koolid saavad anda noorsootöötajatele olulist informatsiooni, näiteks noorte arvust koolis samuti kooli poolelijättnute kohta. Mitte-formaalsele õppimisele suunatud projektide kavandamisel võiksite kaaluda koostöö tegemist ka õpetajatega või kohalike tööandjatega. Selle täiendavaks eeliseks võib olla võimalus kasutada kooli varustust ja ruume. Samas võib selles osas olla puuduseks see, et noored tunnevad kooli vastu vastumeelsust ega soovi seal peale tunde enam aega veeta. Seega on vaja kõik hoolikalt läbi mõelda.

Noortega seonduv neljas sektor on vaba aeg ning noorsootöö võib toimuda ka selles sfääris. Suhete loomine teiste noorte vaba aega sisustavate inimestega võib olla väga kasulik, sest võimaldab vahetada mõtteid, kogemusi ja neid ressursse, mis on vajalikud erivajadustega või vähemate võimalustega noortega töötamisel. Seda teemat arutame edasi peatükis 4.2: Partnerlussuhete loomine.

Näide heast kogemusest

Vabatahtlike klubi „Naeratus“ alustas tööd 2001.aastal. See on ühes väikeses Poola linnakeses tegutsev informaalne noortegrupp, mille enamus liikmeid on keskkooliõpilased.

Bialobrzegi linnal, kus see projekt sündis, pole kuigi palju pakkuda ei noortele ega ka kohalikele täiskasvanutele. Seal pole ei kinosid, ujulaid, parke ega muid kohti, kus lapsed saaksid pärast kooli aega veeta (välja arvatud diskoteegid ja ööklubid). Pole ka niisugust kohta, kuhu probleemsetest peredest lapsed võiksid pärast tunde minna ja oma koolitoid teha. Seetõttu hakkasid noored mõtlema, kuidas saaks olukorda parandada.

Noorsooalgatuse ideele andis hoogu seegi, et kohalikus rahvamajas oli just tööd alustanud uus ja entusiastlik juhataja, kellelt paluti noorteprojekti elluviimiseks abi ning kes pakkus seepeale lahkelt noortele ruume oma projektide elluviimiseks. Olles uurinud kohalike noorte huvisid, asuti tööle viie erineva teema raames: teadus, ajakirjandus, renoveerimine, (projektide) juhtimine ja Euroopa küsimused. Selle projekti peamisteks eesmärkideks oli noorte integreerimine kohalikk kogukonda, aga ka niisuguse konkreetse koha loomine, kus noored saaksid oma vaba aega veeta. Vabatahtlikud tahtsid hoolitseda keerulistest peredest pärit noorte eest ja aidata neid koolitöö tegemisel, aga ka vaba aja veetmisel, näiteks sellistes ettevõtmistes nagu tants, arvutiõpe, maalimine, joonistamine jne. Projekti raames korraldati mitmesuguseid erinevaid üritusi: vabatahtlike koolitus (kuidas töötada lastega), vabatahtlike poolt lastele korraldatud töötoad, kus õpiti võõrkeeli, maalimist, tantsu jne. Kogu projekt tugines noortegrupi ühisele planeerimisele, lisaks aitasid üritusi korraldada ka kohalikud võimud, noorsootöötajad, õpetajad jt.

Ilmselt ei õnnestu teil luua häid ja püsivaid suhteid nendes noori ümbritsevates sektorites tegevate inimestega pelgalt ühe kohtumisega, see nõuab aega, pingutust ja vahendeid. Usaldusliku võrgustiku ülesehitamiseks tuleks ära kasutada kõik võimalused, mis aitaksid liikuda ühiste eesmärkide poole. See on aluseks edaspidisele koostööle.

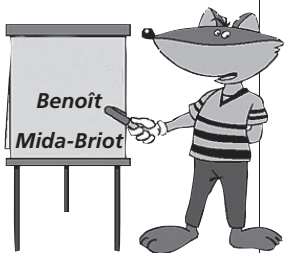
4.2 Partnerlussuhete loomine

Nii nagu me eelmises peatükis „Noored oma kodukohtades (kogukondades)“ juba märkisime, ei tohiks noorsootöötajad oma töös näha üksnes noori. Niisamuti nagu noored, ei ela ka noorsootöötajad üksikül saarel - nad pole ainukesed noortega töötavad inimesed. Miks mitte teha koostööd teiste erialaspetsialistidega ja vabatahtlikega, kes sama sihtgrupiga kas otseselt või kaudselt töötavad? Selline koostöö võib aset leida näiteks siis kui päevakorras on läbirääkimised linnavalitsusega töötubade läbiviimiseks sobiva koha saamiseks kohalikus rahvamajas või kesklinnas festivali korraldamise loa taotlemiseks. Nendest näidetest saab alata koostöö, millest võivad tekkida ja välja areneda pikaajalised partnerlussuhted.

Teistega koos töötamine aitab tugevdada eesmärkidele suunatud jõupingutusi ja vahendeid ning loob terviklikuma arusaamise konkreetse sihtgrupiga tehtavast tööst. Jagades oma vaateid ja kogemusi teiste erialainimestega, kes sarnase tööga tegelevad, aitab see ka tõsta isiklikku motivatsiooni.

Kuid tõeline partnerlus on midagi hoopis enam kui ühekordne plaanipärane koostöö, see eeldab ka, et partnerid on huvitatud oma koostöö väärtuse teadvustamisest: mille poole püüdlevad partnerluse erinevad osapooled, kus kattuvad teie tööpõllud, kas töö käib samade eesmärkide nimel jne. Toimivate partnerlussuhete loomine ja säilitamine nõuab aega, pingutust ja vahendeid. Kuid see investering tasub end ära ning annab vastutasuks väärtuslikke kogemusi erinevatest tööviisidest, loodetavasti ka uut motivatsiooni.

Niisiis, keda teie oma meeskonda kaasaksite? Noorsootöötajatel võivad olla omad ametialased sidemed, nad õpivad tundma teisi töötajaid (tänavatööga tegelevaid inimesi, õpetajaid, sotsiaaltöötajaid, politseid), kes lävivad oma igapäevatöös sama sihtgrupiga (näiteks erivajadustega või vähemate

võimalustega noortega) erinevatel elualadel ja noorte elu erinevatel hetkedel. Töökoosolekud ja koostööseminarid on tihti heaks kohtumispaigaks nendele inimestele, kes kõnealuste küsimustega tegelevad (kaasatus, narkoennetustöö, aidsialane koolitus, jne.) ning töötajatevahelisest koostööst tulenev sünergia võib kasvada üle organisatsioonidevahelisteks pikaajalisteks partnerlussuheteks.

Erivajadustega või vähemate võimalustega noortega töötamisel on eriti oluline luua partnerlussuhted nende organisatsioonide vahel, kespuutuvad selle sihtgrupiga kokku oma töö tõttu erinevatel elualadel. Sellisel moel võiks noorsootöö mõju jätkuda ka klassiruumis või teiste projektide raames.

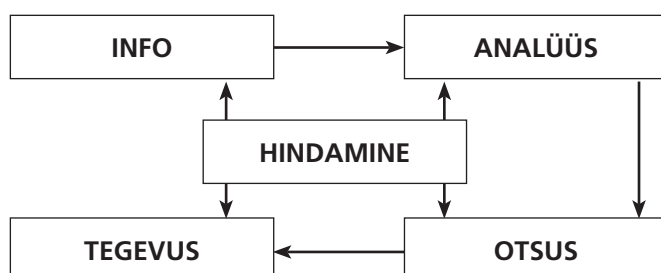
Toimiva partnerluse eelduseks on, et:

- partneritel on ühised või vähemasti sarnased ja teineteist täiendavad eesmärgid.
- tegevuste keskmes on nõ sihtgrupina määratletud noored (nagu me väidame ka peatükis 6.1: Eetika). Noori toetades või neid julgustades suuname me neid ühiskonda integreerumisele.
- erinevatel partneritel (ja nende organisatsioonide juhtkondadel) on tahe ühineda sellise partnerlusega ning nad varuvad niisuguse koostöö jaoks aega ja vahendeid.
- erinevatel asjaosalistel on sarnased kasvatuspõhimõtted või siis on sellealased erimeelsused ületatavad.
- organisatsioonide töövaim või -kultuur on sarnane või neil on tugev tahe ennast avada ja üksteise töökultuuridega kohanduda.
- kommunikatsioon peab olema tõhus ja avatud, partnerid peaksid planeerima aega ka partnerluse arutamiseks ja hindamiseks.
- Sellest sünergiast peaksid otseselt kasu saama nii sihtgrupp kui ka partnerlusega seotud organisatsioonid.

IRDA+E: juhendid partnerlussuhete loomiseks

Kui te ei ole kunagi töötanud sellises partnerluses nagu äsja kirjeldatud, siis tahaksime teile tutvustada ka nn IRDA+E skeemi (inglise keeles I-information, R-reflection, D-decision, A-action + E-evaluation). Selline astmeline lähenemine võib eeskätt huvi pakkuda neile noorsootöötajatele, kes on valmis enamaks kui lihtne ühekordne koostöö ning kes sooviksid liikuda pikaajalise partnerluse suunas. Selline partnerlussuhete loomise mudel võib tunduda natuke formaalse ja abstraktsena, kuid sel on loogiline struktuur, mida te saate vastavalt oma vajadustele kohandada.

Partnerluse alustamise eelduseks on loomulikult see, et olete leidnud organisatsiooni(d) või eriala asjatundja(d), kes on huvitatud teiega koostööst. Ideaalsel juhul peaksid osapooled vastama nõudmistele, millest eelpool juttu oli (ehkki siinkohal ei tasuks ka liialt detailidesse toppama jääda). Nüüd vaatleme aga mõningaid aspekte, mida tuleks partnerlussuhete erinevates etappides arvestada.

1. Informatsiooni kogumise etapp

Enne, kui te end partnerlussuhetega seote, tuleks läbi mõelda ja endale teadvustada, miks te soovite teiste organisatsioonide või ekspertidega koostööd teha. Selleks võite uurida, kui huvitatud on teie organisatsioon koostöö tegemisest, millised on konkreetsed vajadused ning milliseid vahendeid saate te partnerlussuhetesse investeerida. Tagamaks, et nii teile kui info kogujale kui teie kolleegidele (ja miks mitte ka teie kaasatavale partnerile) moodustub hea ülevaade, tehke näiteks nimekiri allpool loetletud põhielementidest (ja muidugi võiksid sama teha ka teie partnerid).

Küsimused

- Mida teie (ja teie kolleegid) partnerluselt ootate?
- Milline on teie juhatuse või ülemuste seisukoht ja soovitused niisuguse partnerluse osas?
- Milline on oodatav kasu sellest koostööst? Sihtgrupile? Organisatsioonile?
- Millised on teie organisatsiooni eelnevad koostööalased kogemused? Millised on teie nõrgad ja tugevad küljed?
- Millised on teie käsutuses olevad vahendid (inimressursid, aeg, ruumid, materjal, eelarve)?
- Kes konkreetselt teie organisatsioonis töötab erivajadustega või vähemate võimalustega noortega ja millisel moel?
- Kas on väliseid tegureid, mis motiveerivad teid partnerlussuhteid looma või selliste suhete loomist takistavad (rahastamine, poliitika, jne)?
- Kas partnerlussuhted saavad olema tasakaalus (võrdsed panused, võrdne kasu, võrdne osalemine)?

2. Analüüsi etapp

Kui teie ja teie partnerorganisatsioonide poolt on informatsioon kokku kogutud, tuleb saadud teavet võrrelda ja arutada erinevaid koostöövõimalusi, jõudmaks lõpptulemusena ühise arusaamani ees seisvatest tegevustest. Tagamaks, et koostöö on juba oma algfaasis rajatud erinevatele osapooltele üheselt mõistetavatele alustele, võiks vastavad põhimõtted kirja panna ka nõ koostööotsusena. Võimalikud küsimused, mida selles dokumendis käsitleda, on loetletud allpool.

Küsimused

- Millised on ühised eesmärgid?
- Missugune on partnerluse vorm (mitteametlik, ühised projektid, töögrupid, informatsiooni jagamine)?
- Milliseid ühiseid ettevõtmisi võiks organiseerida ja milliseid samme tuleks selleks astuda?
- Millised võiksid olla partnerluse hindamise kriteeriumid ning kui tihti vastavat analüüsi teostatakse?
- Milline on partnerlussuhete ajakava (sh tähtajad, jne)?
- Kuidas jagatakse ülesandeid? (milline on rollijaotus partnerite vahel)?
- Millised on erinevate osapoolte kohustused (ka vahendite osas)?
- Kuidas saaks organisatsiooni personal omavahel kõige paremini tuttavaks?
- Millised on koolitusvajadused? Kas on ette näha partnerlusega seotud inimeste koolitamist seminaride, koolituste, kohtumiste, „töövarju“ päevade jne abil?
- Millist kommunikatsioonistrateegiat võiks kasutada (kuidas partnerid teineteisega suhtlevad, millistes küsimustes ja kuidas tagatakse teineteise informeeritus)?
- Kes koordineerib ja jälgib partnerlussuhte toimimist?
- Missugune on hinnanguline eelarve (tulud ja kulud)?

Ja täiendavalt veel mõned nõuanded

- Esile tuleks tõsta partnerite kasu, mida nad tulevases partnerlusest saavad.
- Koostöö raamistik peaks olema küllalt täpselt kindlaksmääratud, kuid lubama ka mõningat paindlikkust.
- Kõikide etappide puhul peaksid eesmärgiks olema konkreetsed ja mõõdetavad tulemused.
- Eesmärgiks olgu realselt saavutatavad sihid ja konkreetne töö.

3. Otsustamise etapp

Enamasti pole partnerluse otsustusprotsessiga seotud vaid need noorsootöötajad, kes partnerluse raames konkreetseid vähemate võimalustega noori kaasavaid tegevusi ellu viivad. Olenevalt kaasatud organisatsioonide struktuurist, töökultuurist jms võib mõningatel noorsootöötajatel olla vaba voli langetada ise selliste partnerluslepete otsuseid, samas peab teistes organisatsioonides see otsus võib olla läbima kogu ametiredeli (mis mõjutab siis kindlasti kogu projekti ajaplaneerimist). Kui te vajate juhtkonna teavitamiseks ametlikku dokumenti, siis on allpool toodud mõned punktid, mis võivad teile selle koostamisel abiks olla.

Ettepanekud otsustustasandi(te)le esitamiseks

- Kirjeldage ühist tegevust, mida soovite ellu viia: selle eesmärgid, tegevuskava(d) ja etapid.
- Lisage eelnevat selgitav info, näiteks detailne ajakava, rollide ja ülesannete jaotus, ressursid, koordineerimine, järelvalve ja hindamine.
- Sätestage täpselt partnerluslepe kestvus ning kehtestage kord ja tingimused lepe võimalikuks muutmiseks. Kaaluge näiteks, kuidas partnerid saaksid lepest loobuda ja millised oleksid sellisel juhul tagajärjed.

Ja täiendavalt veel mõned nõuanded

- Esitage otsustustasandi(te)le piisavalt täpsed ettepanekud töö kohta, kuid vältige liigseid detaile. Ehkki partnerluslepe peaks olema võimalikult täpne, peab see jätma ruumi ka paindlikkusele juhaks, kui on vaja sisse viia muudatusi.
- Arutage ka võimalikke probleeme/muresid ning võtke neid arvesse partnerluse (või vähemalt partnerluslepe) planeerimisel. Näiteks, kui ühele partneritest on tähtis planeeritava tegevuste mõju ja kogemuste levitamine siis tooge see välja (planeerige, kuidas seda mõju hinnata ning laiemalt levitada). Või juhul, kui sooline tasakaal on kõige tähtsamaks teguriks sihtgrupiga töötamisel, siis näidake, kuidas te koostöö ajal selle küsimusega tegelete.
- Püüdke saada maksimaalset toetust oma kolleegidelt ja oma partneri kolleegidelt. Olge oma tegevustes läbipaistev ja andke teada oma edust, mida te olete partnerluses saavutanud.
- Veenduge, et partnerluse tarbeks on piisavalt vahendeid. Alati on parem alguses pigem ambitsioonikamalt planeerida ning vähendada inimressurse ja rahalist panust siis, kui planeeritud ulatuses ressursse saavutada ei õnnestu (loomulikult tuleks siis ka partnerlusuhte tegevuspiire uute ressursidega kohandada).

4. Tegutsemise etapp

Kui kõik partnerid on partnerlussuhte esmased põhimõtted läbi arutanud ja heaks kiitnud, võib tõeline töö alata. Enamus eelseisvatest ülesannetest planeeritakse juba analüüsi etapis. Nii on tegutsemise etapi põhisisuks plaanitu ellu viimine - nii lihtne see tundubki olevat. Anname teile siinkohal siiski mõned nõuanded, et teid õigel kursil hoida.

Nõuanded

- Jagage koostööprojekt kui tervik lühemateks etappideks, Regulaarsed, kiired ja nähtavad tulemused aitavad tehtud töö tulemusi paremini esile tuua, mis omakorda toetab tegijate endi motivatsiooni.
- Tulemustest peaks teavitama ka asjaga seotud partnereid ja kolleege või erinevate sama valdkonna organisatsioonide juhtkondi, et ka nemad oleksid asjade käiguga kursis.
- Tegutsemise etapil tulevad välja partnerite koostööoskused, selles faasis saab algselt teoreetilisest partnerlusleppes konkreetne ja praktilise väärtusega ettevõtmine. Partnerlusest sündinud väärtuslikud kogemused tuleks tuleviku tarbeks dokumenteerida.
- Väärtuslikuks kogemuseks võib osutuda ka ebaõnnestumine, seepärast peaks analüüsima ning dokumenteerima ka projekti mitterahuldavaid arenguid. Korraldage regulaarselt koosolekuid või arutelusid, et selgitada, kas te ikka liigute sinna, kuhu te liikuda soovite.

5. Hinnangu andmine

Hinnangu andmine pole (sarnaselt eelnevatele) omaette etapp, vaid integreeritud osa kõikides eelpool loetletud etappides. Jälgimaks ja hindamaks partnerluse kvaliteeti kõikides etappides (informatsiooni kogumises, analüüsis, otsustamises ja tegutsemises) on aga vajalik vastavate hindamiskriteeriumite olemasolu, milles tuleks kokku leppida kohe koostöö alguses. Lisaks koostöö erinevaid etappe läbivale nõ vahehindamisele tuleks kavandada ka koostöö lõplik hindamine tegutsemise etapi lõppedes, kusjuures lõpphinnangu andmises peaksid osalema kõik asjaosalised (sihtgrupp, partnerid, kohalikud võimud, asutused, jne). Lõpphinnangu eesmärgiks on eeskätt koostöö saavutuste ja töö kvaliteedi teadvustamine, mis võib viia ka uute koostööväljavaadete ni - partnerluse laienemisele ja uute partnerite kaasamisele.

Soovitusi kõikide etappide hindamise läbiviimiseks

- *Informatsiooni kogumise etapp.* Kas saadud info on usaldusväärne? Kas mul on vaja rohkem informatsiooni? Kust seda leida?
- *Analüüsi etapp.* Kas esialgsed partnerlusettepanekud on piisavalt selged ja paindlikud? Kas kõik elemendid on olemas?
- *Otsustamise etapp.* Kas esialgsetes partnerlusettepanekutes on arvestatud partnerite ootustega? Kas eesmärgid ja tegevuskavad on realselt saavutatavad? Kas üldine otsustamisprotsess rahuldab? Kas järelevalve ja koordineerimismehhanismide osas on kokku lepitud? Kas partnerluslepe kajastab seda, milles tegelikult kokku lepitati?
- *Tegutsemise etapp.* Kas järelevalveks ja koordineerimiseks eraldatud vahendid on ülesannetele kohandatud? Kas teostatav töö on kasulik kõikidele partnerorganisatsioonidele? Kuidas reageerivad uuele koostööle sihtgrupp ja teised kolleegid? Kas neid on piisavalt teavitatud ja kas nad on teie poolel? Kuidas toimib teabevahetus? Kas on kogemusi, mida sooviksite korrata või parandada? Kas kõik peavad partnerlusleppes kinni?
- *Hinnangu andmine / analüüsimine.* Kas kavandatud hindamismeetodid on sobivad ja piisavalt paindlikud? Kas projekt sujub nagu loodetud ja miks see on edukas? Kas kõikidel partnerluses osalejatel on võimalus läbiviidud töö kohta arvamust avaldada? Kas partnerluseks püstitatud eesmärgid on saavutatud? Millised on parimad viisid selle kogemusega saadud tulemuste levitamiseks ja edasise koostöö parandamiseks?

Veel nõuandeid partnerlussuhete loomiseks

- Väljendage juba alguses selgelt, missugused peaksid teie arvates partnerlussuhted olema ja missugused mitte.
- Nähke vaeva selle nimel, et suhted partneritega oleksid algusest peale head. Korraldage üritusi meeskonnatunde loomiseks (ühised koosviibimised, ekskursioonid, vastastikkune töökohtade, kodude, organisatsioonide külastamine, jne). Pidage meeles, et töötate eelkõige inimeste ja mitte organisatsioonidega.
- Info kogumise ja analüüsimise etapid peaksid olema kavandatud nii, et võimaldavad teha adekvaatseid järeldusi vajalike tegutsemiste kohta. Arutage koos partneritega, kas planeeritud tegevused võimaldavad tagada soovitud eesmärkide saavutamise ning vastavad sihtgrupi tegelikele vajadustele.
- Ärge olge ülioptimistlikud püstitatud eesmärkide või tegevuste suhtes, mis nende saavutamiseks ette võeti, jääge reaalsuse piiridesse. Olge pragmaatiline. Esialgset koostööd saab alati laiendada ulatuslikumaks ja tugevamaks partnerlussuhteks.
- Püüdke alati hoida partnerite ülesanded ja kohustused tasakaalus kõikide koostöö etappide jooksul. Vältige olukordi, kus üks partner võtab endale rohkem kohustusi kui teised.
- Olge valmis kohanema oma partnerite erinevate tööstiilidega ja organisatsioonikultuuridega. (Täiendavat informatsiooni kultuuridevaheliste küsimuste kohta leiate käsiraamatust: „Kultuuridevaheline õppimine“)

Näide heast kogemusest

Partnerluse kogemus koolituse vallas

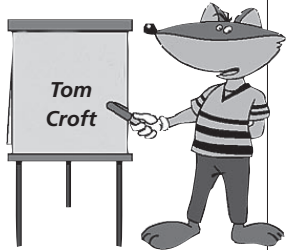
Kaks tänavatöös kogenud organisatsiooni Prantsusmaalt ja Hollandist käivitasid 2000. aastal programmi Euroopa Noored raames pilootprojekti. Projekti sisuks oli tööpraktika - Prantsusmaal tänavatöoga tegelevad inimesed hakkasid töövarjudeks Hollandis edukaid projekte korraldavatele kolleegidele.

Uskudes, et selline ettevõtmine võib tõepoolest aidata olulisel määral arendada organisatsioonide pädevust tööks noortega, tegi kohalik Euroopa Noored büroo seepeale ettepaneku Prantsuse organisatsioonile CNLAPS, viimaks ellu noorsoovahetuse koolituse kahekümnele tänavatöoga tegelevale inimesele. See koolitus viis omakorda mitmete noorsoovahetusteni, milles osalesid erivajadustega või vähemate võimalustega noored.

Sellest kogemusest innustununa otsustati koostöös ellu viia ka rahvusvaheline õppevisiit, kus peamine tähelepanu keskendati tänavatööle esindatud riikides, sellele järgnes omakorda tänavatöö konverents. Kõik need ettevõtmised tõid kokku tänavatöoga tegelevaid kolleege, loodi uusi kontakte ja algatati mitmeid uusi projekte. Tulemuseks oli see, et programmi Euroopa Noored hakkasid üha rohkem kasutama erivajadustega või vähemate võimalustega noortega töötavad spetsialistid, kes olid seeläbi leidnud oma tööks uue vahendi – programmi Euroopa Noored. Partnerlus oli edukas ja partnerid on alustanud arutelu uue võimaliku partnerluslepe üle.

CNLAPS: www.cnlaps.asso.fr ; contact@cnlaps.asso.fr

Programmi Euroopa Noored Prantsuse büroo: www.injep.fr ; jpe@injep.fr

4.3 Erinevad töökeskkonnad

Olenemata sellest, kas te loote partnerlussuhteid nii nagu seda eelmises osas oli kirjeldatud või mitte, võivad noorsootöötajad töös erivajadustega või vähemate võimalustega noortega võtta väga erinevaid rolle. Neil võivad olla pikaajalised kohustused ja pikaajalised töösuhted või hoopis ühekordsed ja lühiajalised projekti-põhised ülesanded, kusjuures mõlemal on nii plusse kui miinuseid. Samas võivad need töökeskkonnad ka teineteist täiendada.

Lühiajaline sekkumine/töö	Pikaajaline töö
<p>Tihti suunatud noortele, kelle probleemid või seisund on sattunud teatud võimuorganite tähelepanu alla.</p> <p>Selle ülesande võtavad endale sotsiaalsektori professionaalid (sotsiaaltöötajad, koolinõustajad, mentorid, kriminaalhooldusametnikud, jne).</p> <p>Tavaliselt on töö sisuks sekkumine noore inimese elus toimunud kriisi</p> <p>Kui kriis on lahendatud võib toetus järsult lõppeda.</p> <p>Noorel ei ole sellise sekkumise osas eriti valikut.</p> <p>Ehkki selline sekkumine on enamasti äärmiselt vajalik, võib sekkumine ja sellega seostavad inimesed tekitada noores vaenulikkuse ja umbusu tunde.</p>	<p>Tihti kogukonnapõhised, st kohalike inimeste poolt organiseeritud ja läbiviidud (noorteklubid, pikaajalised kogukonnaalgatused, kohalikud vabatahtlikud või erialainimesed, kes on elanud ja töötanud antud piirkonnas mitmeid aastaid, jne)</p> <p>Tavaliselt inimesed, kes pole sellel alal kutse- lised - vabatahtlikud.</p> <p>Avatud kõigile noortele, kuid mõnikord suunatud erivajadustega või vähemate võimalustega noortele.</p> <p>Ei ole kohustuslik, noortel on valikuvabadus kas osaleda või mitte</p> <p>Suur tõenäosus, et noored, kes osalevad, loevad ettevõtmisi „omaks“.</p> <p>Pakub noortele pikaajalisi võimalusi ja toetust.</p> <p>Rajanevad tihti tugevatel suhetel, mis põhinevad noorte ja töötajate vastastikkusel usaldusel ja lugupidamisel.</p>

Edukate töösuhete loomine pole kunagi lihtne, seda enam, et koostöö peaks kasulik olema kõikidele osapooltele, sh noortele (vaata ka eelmisi lõike peatükis 4: *Noored ja nende keskkond*).